

Uredništvo in uprava: Ljubljana, poštni predal 290.

Dopisi morajo biti frankirani in podpisani ter opremljeni s štampiljko dotične organizacije.

Rokopisi se ne vračajo.

Ček, račun 13.562

DELAVEC

STROKOVNI ČASOPIS.

Izhaja 10. in 25. dne v mesecu.

Stane posamezna številka Din 2.—, mesečno Din 4.—, celoletno Din 48.—. Za članstvo izvod Din 1.—.

Oglasi po ceniku.

Telefon šte. 3478.

Knjige „Cankarjeve družbe“

za leto 1930/31 so sledeče:

1. Koledar Cankarjeve družbe za leto 1931. Vseboval bo polno zanimivih slik, proletarskih povesti in pesmi, poučnih razprav, potopisov itd.

2. Weiskopf: »Komur ni dana izbira.« Knjiga bo imela tri krasne povesti znamenitega češko-nemškega proletarskega pisatelja. Prevedel je knjigo Talpa.

3. Jože Kranjc: »Ljudje s ceste.« Izvirni roman, film dveh dni, v katerem bo čitatelj videl slike življenja brezposelnih in v največji bedi živčih delavcev.

4. »Poslednji dnevi.« To je v obliki povesti pisana zvezdoznanska razprava o postanku in umiranju zemlje. Napisal jo je znameniti francoski zvezdoznanez Flammarion, priredil v slovenščini pisatelj Angelo Cerkevnik.

Vse štiri knjige imajo tudi krasno opremo. Zato, cenjeni čitatelji, kdor še ni član, ne štedi 20 Din. Ker te 4 knjige bodo vsakega zadovoljile.

Sedaj so že v knjigovarnici, a v začetku novembra se bodo začele razpošiljati. Da se še ne razpošilja, je kriva »višja sila«, ali kakor se pravi po latinski »vis maior«.

Žuti sindikati.

(Žolte strokovne organizacije.)

»Ujedinjeni Sindikati«, mesečni strokovni organizaciji URSSJ, prinaša izpod peresa S. B. Krekiča zanimivo razpravo o takozvanih strokovnih organizacijah, ki dobivajo denarno pomoč od podjetnikov vseh branž, da tako branijo njihove — ne delavske — koristi. Organ teh žoltih strokovnih organizacij je »Rad i Trud«, ki ga tiskajo in razpošiljajo obrtne zbornice v Beogradu. Urednik tega lista in tajnik te organizacije je bivši tajnik bivše nezavisne vrhovne strokovne instance Stojan Stanković.

Strokovno (sindikarno) gibanje jugoslovanskega delavstva se je razvijalo dosedaj v nekaterih smereh tega gibanja. Razdelitev na nekoliko gibanj je bila posledica raznih prepričanj in svetovnih naziranj, ki so vznikale iz raznovrstnih vplivov produkcijskega razvoja, iz raznovrstnih družinskih, religioznih in narodno-zgodovinskih tradicij. Pod vplivom teh tradicij smo imeli v preteklosti smeri: nacionalne in internacionalne, religiozne in interreligiozne. Med internacionalnimi zopet: svobodne strokovne, krščanske, anarho-sindikalistične, komunistične, ali kakor so se imenoval pri nas: nezavisne.

Poleg vseh mešanic raznovrstnih smeri strokovnih organizacij, ki smo jih imeli v naši državi, mešanic, ki so ostale še do danes: od internacionalnih strokovnih organizacij svobodne strokovne organizacije in krščanske, a od nacionalnih, slovenski del narodne strokovne zveze, ki ima zveze izven države v smislu vseslovanske solidarnosti, torej poleg vseh teh smeri — mi do današnjega dne še nismo imeli tipa strokovnih organizacij, ki z danes obstoječimi in zgoraj navedenimi nima ničesar skupnega. Namreč, imeli ni-

Mirovna pogodba podpisana v Versaillu po 4 letnem svetovnem klanju povsem javno določa, da morajo države, ki so podpisale mirovno pogodbo, priznavati svobodne delavske strokovne organizacije.

Kralj Jugoslavije, Aleksander I. je ob priliki svoje proklamacije slovesno izjavil, da bo ohranil delavstvu vse pridobljene pravice med katerimi je najvažnejša in prva ona, ki zasigurava delavstvu svobodo združenja.

smo tipa žoltih strokovnih organizacij (Žutih sindikata).

Vse dosedanje vrste strokovnega (sindikalnega) gibanja v Jugoslaviji imajo eno skupno posebnost. Te strokovne organizacije priznavajo fakt, da v današnji človeški družbi obstojajo razredna nasprotstva. Te hočejo z ustvarjanjem strokovnih organizacij, ki prinašajo okrepitev socialnega in pridobitnega položaja delavca kot celine vplivati, da se v današnji vladajoči pridobitni anarhiji, katere posledice so brezposelnost, režim svobodnih pogodb z mišernimi delovnimi pogoji, fizično in duševno degeneracijo, za delavstvo te in slične posledice kolikor mogoče zmanjšajo, ublažijo.

Ta skupna posebnost vseh obstoječih organizacij je vplivala, da vključ organizacijski razdvojenosti radi filozofskih ali aktualno-političnih nesoglasij, vključ medsebojnim nasprotstvom na terenu pridobivanja članstva, niso šle v praktičnem delu za delavstvo, kadar je šlo za izboljšanje njihovega socialnega in gospodarskega položaja, razdvojeno, nego so druga drugi pomagale in se podpirale.

Nov način gibanja, ki je vržen med delavce (ker se pač ne more reči, da je to delavsko gibanje), nima z vsemi dosedanjimi strokovnimi orijentacijami v Jugoslaviji prav nič skupnega. Ker gibanja, poleg njihovih programov, cenimo tudi po njihovih ljudeh. A vodja novega gibanja je g. Stojan Stanković. Pred vojno je poznan kot anarhosindikalist. Po vojni pa kot komunist; človek z lastnostmi povsem destruktivnimi in z nestalnim značajem. V gibanju svobodnih strokovnih organizacij se ni mogel znajti: pred vojno, ker so bile premalo revolucionarne, po vojni, poleg razloga »revolucionarnosti«, ker svobodne strokovne organizacije niso hotele biti agenture za Moskvu, kakor je to zahteval g. Stanković. A ko so zveze z Mos-

kvo vsled razmer morale prenehati, je g. Stojan Stanković parolo, s katero je agitiral in nastopal včeraj: »Živio Moskva — doli Jugoslavija« obrnil in nastopa sedaj: »Doli Amsterdam — živio Jugoslavija!«

Iz vsega tega spreminjanja svojih nazorov in prepričanj, g. Stanković, kajpada, ne more stati ramo ob ramenu s svobodnimi strokovnimi organizacijami niti ne z ljudmi, ki so iskreni narodnjaki in z narodnimi strokovnimi organizacijami v Sloveniji, Hrvaški, Bosni in Srbiji, za katere pomeni narodnost, ali kakor se danes imenuje: nacionalnost, prepričanje in pripravljenost za žrtve — medtem ko je to za g. Stankovića špekulacija in parola!

V čem je razloček med obsoječimi strokovnimi smermi in »gibanjem« g. Stankovića?

V tem, ko vse druge strokovne (sindikalne) smeri s hotenjem, da služijo delavstvu, vznikajo tudi po inicijativi delavcev samih ter se vzdržujejo s sredstvi delavcev samih, »gibanje« g. Stankovića pa ni niti vzniklo po inicijativi delavstva, niti se vzdržuje s sredstvi delavstva. Nasprotno, sredstva za vzdrževanje firme (ki hoče veljati kot gibanje) dajejo delodajalci, kar se točno in jasno čita v listu »Rad i Trud« in katerega razširjajo prav skrbno delodajalci preko svojih zadrug in zbornic.

Komu in zakaj je potrebno »gibanje« g. Stankovića?

Ako je delodajalcem, ki financirajo to »gibanje«, v resnici za zboljšanje položaja našega delavstva, kdo jim brani, kdo jih ovira, da iz lastne inicijative popravijo položaj delavstva v svojih delavnicah oziroma tovarnah? Mi bi to iskreno pozdravili. Ali tu je nekaj drugega. Mi poznamo tiste delodajalce, ki so navedeni v listu »Rad i Trud«, koliko in kakšno vsoto prispevajo za to »gibanje«, in pomagajo g. Stankoviću! To so naj-

zagrizenejši nasprotniki delavskih organizacij in najvidnejši zastopniki kapitalističnega razreda kot celote v borbi proti stremljenju delavstva za večjo socialno zaščito in za boljši gospodarski položaj. In ako oni vključ temu prispevajo izdatne zneske za vzdrževanje tega »gibanja« in angažirajo svoje ustanove, da razprostrta žolti tisk, je jasno, da je to njihova, delodajalska akcija, katere cilj je, da z žoltim gibanjem ustvari svoj organ za borbo proti delavskim organizacijam.

To ni nič novega. Takšni poskusi so se delali že v raznih državah. Nastala je zanje že cela teorija. Samo g. Stanković tega menda ne zna, ker bi lahko iz teorije in zgodovine žoltih organizacij začasno lahko našel mnogo bolj privlačne parole.

In vendar! Če tudi bi poznal g. Stanković to teorijo, bi ničesar ne dosegel. Ker žolto gibanje nikjer na svetu ni uspelo. Povsod je ostalo samo pri poskušnjah. Delavstvu so sicer take poskušnje povzročale škodo — pa tudi delodajalcem ni koristilo, nego jim je celo povzročalo stroške. In tedaj je zginilo s površine — za vedno.

Ista usoda čaka, kajpada, to »gibanje« tudi v Jugoslaviji.

Razmere našega delavstva so težke. Znano je to tudi drugim izven delavskega kroga. Najdejo se društvene ustanove s plemenitimi ljudmi, ki pomagajo posameznikom, ako je le mogoče.

G. Stanković to ve. Zato je ustanovil nekak »delavski fond za medsebojno pomoč«. Po njegovi izjavi bi naj bil cilj tega fonda, da nudi delavstvu brezobrestna posojila. N. pr. — piše »Rad i Trud« št. 1 — »ako je kdo vzel 1000 Din, vrnil bo vsake sobote 5%, t. j. 50 Din. 20 tednov po 50 Din je torej ta dvignjena vsota od 1000 Din plačana. Nič več in nič manj ne bo odplačeval, nego je dvignil. Plačuje, ko ima delo in služek, a če je brezposeln, mora vložno knjižico prinašati v potrdilo. In nobenega povračila dolga in nobene članarine ne daje in to vse, dokler zopet ne dobi dela, pa najsi traja brezposelnost še tako dolgo!

Da omogočijo razvoj tako humanega dela, so se javili podporniki s plemenitimi nameni. V fondu je bilo (1. avg. 1930) 98.650 Din. Ali mesto, da fond uporabi za cilje, radi katerih je ustanovljen in radi česar so podporniki dali velike podpore, je g. Stanković fond porabil za dviganje žoltega »gibanja«. Fond bi, kakor je predpisano, moral stopiti v uporabo šele pol leta po ustanovitvi. Ali, medtem je že v prvih mesecih razgrabljen, in ne za cilje, za katere je bil namenjen. In to pomeni, da se je izvršila zloraba nad fondom in se je dobronike-ustanovitelje goljufalo. Jasno je, da se bo moral g. Stanković radi tega zagovarjati tudi pred oblastjo in pred dobrotvornimi fondi, ki z žoltim »gibanjem« nimajo nič skupnega. Bogdan Krekič.

Vsi zavedni delavci morajo biti strokovno organizirani.

Svobodne strokovne organizacije so sklicale delavska zborovanja v Mariboru 23. oktobra, v Celju 24. oktobra, v Trbovljah 25. oktobra, v Ljubljani 26. oktobra, na Jesenicah 27. oktobra. Dnevni red: Gospodarska kriza in delavstvo, glavni govornik dr. Živko Topalovič. — V zadnjem trenutku pa je uprava Dravske banovine vsa ta zborovanja prepovedala.

Svobodne strokovne organizacije so samorasla zaščitnica delavstva.

Svobodne strokovne delavske organizacije so samorasle ustanove delavstva. V današnji družbi so te organizacije važna komponenta javnega življenja, regulativ v gospodarskem razvoju, ter imajo namen avtonomno ščititi delovne sloje, delavstvo in nameščence, pred prevelikim izkoriščanjem in pred ustvarjanjem iz teh slojev neki četrti razred, ki bi utegnil biti razvoju v veliko breme. Pomislimo samo na današnjo racionalizacijo in gospodarsko krizo. Koliko ljudi, delovnih, ambicioznih, pametnih te zle razmere pehaajo drugega za drugim na cesto in jih silijo in prisilijo, da se izgubi v nič njih delovna sila, da se uniči njih pošteno hotenje ter brez sramu in srca prepušča, da propadajo. **Ta zločin nad človeškim rodom imajo strokovne organizacije namen zmanjšati, odpraviti.**

In kdo more trditi, da je ta naloga svobodnih delavskih organizacij majhna ali celo malenkostna?

Za svobodne delavske strokovne organizacije je to sveta naloga.

Toda poleg te naloge imajo pa svobodne strokovne organizacije tudi **važno garancijo za svoj obstoj v mirovni pogodbi.** Mirovna pogodba povsem jasno določa, da morajo države, ki so podpisale mirovno pogodbo, priznavati svobodne delavske strokovne organizacije, ker le svobodne delavske organizacije morejo v mednarodnih in domačih zadevah v resnici zastopati delavske interese in s tem podpirati razvoj in

zadostno braniti interese svojih tovarišev in sodrugov. To načelo je priznala mirovna pogodba, ki so jo sklepali uvidni kapitalisti in vojskovodje, ki dejansko ne bi imeli nobenega interesa na delavskem vprašanju, če ne bi bili uvideli, da je v politiki in v gospodarstvu delavstvo tudi mogočen faktor.

V naši državi so najmočnejše in najsolidnejše **svobodne strokovne organizacije, ki jih tudi država priznava kot avtoritativno zastopstvo delavstva.** Imamo še nekaj drugih manjših takozvanih strokovnih organizacij, ki pa niso absolutno svobodne, ker se naslanjajo na meščanske politike in imajo v svojih programih tudi naloge, ki v strokovne organizacije ne spadajo. Te organizacije celo nekateri politiki podpirajo iz egoističnih namenov. Snujejo se tudi novi poizkusi. Ali že porod kaže, da na njih ni mnogo delavskega.

Iz teh razlogov morajo svobodne delavske strokovne organizacije povsod jasno poudariti svoje naloge, povsod jasno povedati, da so utemeljene v mirovni pogodbi in da bi morale smatrati vsakršno ignoriranje od strani posameznih agentov za kršitev mirovne pogodbe, če bi se tako ignoriranje upoštevalo.

V svobodnih strokovnih organizacijah je prostor za vsakega državljanca, ki hoče edinstvenost delavstva. Zato je tudi vsakršno delovanje proti tem organizacijam delavstvu in nameščencem sovražno.

Dumping.

Ta beseda je postala zadnje čase strah borzijancev po cellem svetu. Sovjetska Rusija preplavlja trg s svojimi produkti: lesom, pšenico itd. po tako nizkih cenah, da padajo cene, diktirane od kapitalističnih magnatov po cellem svetu.

Kaj je dumping in kako nastaja, je »Trgovski list« v Ljubljani od 16. oktobra prinesel izpod peresa Fr. Zelenika članka, ki ga ponatiskujemo. Čitajte ga pazno in se zamislite.

To besedo sedaj pogosteje čitamo v časopisih in poročila pravijo, da bodo razgovarjali o dumpingu celo v Društvu narodov. Čitali smo nadalje o ruskem dumpingu z zrnjem. Zato je umestno, ako si nekoliko pobližje ogledamo, kaj beseda pomeni.

S to besedo označujemo prodajo lastnega blaga ali izdelka v tujini po

nižji ceni kot se prodaja tako blago istočasno ob enakih pogojih doma, tedaj prodajo pridelka ali izdelka kake zemlje cenejše in ugodnejše v drugi zemlji kot pa tam, kjer se dotični pridelek ali izdelek pridelal ali izdelal.

Da se more dumping smoteno in z uspehom izvajati, morajo biti za to dani gotovi pogoji. Dumping se more izvajati z blagom, katero uživa na domačem tržišču nekake monopolne pravice ali pa kako podporo ali premijo svoje države ali kake druge strani, katera ima ali pričakuje kake koristi od takega prodajanja.

Izvajanje dumpinga z deželnimi pridelki in živežnimi predmeti sploh je jako težavno, ker je poraba teh predmetov stalna in zanesljiva. Na-

sprotno pa so industrijski predmeti jako prikladni za tako trgovanje in večinoma se dumping izvaja z industrijskimi predmeti.

Ako smo natančni, moremo ugotoviti, da je dumping otrok kartelov, trustov in kakor se že imenujejo združbe velekapitala oziroma industrije.

Dumping se izvaja iz različnih vzrokov. Pogostoma se izvaja iz različnih vzrokov. Pogostoma se izvaja dumping z namenom uničenja kake konkurence, katera se noče pridružiti kartelu ali se upira njegovemu diktatu. N. pr. nekaj let pred svetovno vojno je Alpine Montan ubijala železarno v Rokicanih z izredno nizkimi cenami v okrožju omenjene železarne. Ni še dolgo tega, kar so inozemske vijakarne prodajale vijake v naši državi znatno cenejše kot pa doma v svoji državi. Uničiti so hotele naše vijakarne. Takih primerov bi lahko navedel zelo veliko.

Drugi povod za izvajanje dumpinga je lahko prevelika proizvodnja kake vrste blaga in obstoja potreba, da se prevelika zaloga odrine v tujino. N. pr. pred vojno se je avstrijski sladkor moral izvažati, ker je proizvodnja daleč presežala potrošnjo. Doma se je prodajal sladkor mnogo dražje kot pa n. pr. v Angliji ali v Indiji, kjer je bil avstrijski sladkor znatno cenejši kot doma. Enako je moka iz ogrskih mlinov bila svoj čas cenejša v Angliji kot pa doma. Doma se je plačevala visoka taksa ali carina in je bila proizvodnja doma zaščitena ali pa tudi nagrajena s premijami za izvoz.

Bratovska skladnica.

Iz ozira na različna poročila časopisja, da se nahajamo v pokojninskem zavarovanju na robu propada ter vsled različnih govoric, ki krožijo med delavstvom vsled nepravilnega razumevanja, in na mnogo stavljenja vprašanja o tej zadevi, hočem tu pravilno pojasniti, za kaj gre. Ne morem pa iti preko dejstva, da se nahajamo res v težkem finančnem položaju pri pokojninski blagajni. Zato razumem upravičeno skrb onih članov, kateri imajo 40, 50 in več let članstva, kateri so prav za prav postavili temelj tega socialnega zavarovanja, kako preživeti zadnje dni svojega življenja. Prav tako pa navdaja skrb tudi mlajše člane z manj leti članske dobe, ker gredo vsi njihovi vplačani prispevki za izplačila pokojnine vpokojencev, mesto da bi se zbirali ti vplačani prispevki za nalaganje kapitalnega kritja. Pri tej priliki moram omeniti tudi starovpokojece, to so oni, kateri dobivajo sedaj doklado od pokojninskega sklada za rudarje.

Tudi v tem vprašanju je težka finančna kriza. Upravičeno se lahko vprašamo, ali niso baš oni žrtvovali vse svoje premoženje pokojninske blagajne kruti vojni in njenim posledicam. Obupno kličejo imenovani, naj se jih reši iz njih bednega položaja ter uredi njih problem, toda merodajni krogi ne najdejo zanje rešitve in njihov klic je samo glas vpiočnega v puščavi. Vprašanje sedaj nastane, kako je prišlo do teh finančnih kriz.

Iz uradnega poročila bratovske skladnice je razvidno, da je imela pokojninska blagajna bratovske skladnice v letu 1914 približno 10 milijonov kron v zlati valuti. Vsled vojne in povojne dobe se je ta zlata vrednost razvrednotila in sicer prvič 1:4, in drugič 1:10. Vsled tega je nastal težak finančni položaj pri pokojninski blagajni. Ako bi se ta zlata vrednost valorizirala v takratni vrednosti, bi imela danes pokojninska blagajna 120—150 milijonov dinarjev premoženja in bi z lahkoto lahko izplačevala iste dajatve, kakor jih prejemale novi vpokojenci po novem pravilniku. Ker je to katastrofo povzročila zadnja vojna in njene posledice, je temu v pomoč pokrajinska vlada za Slovenijo leta 1927 ustanovila pokojninski sklad za rudarje. Ta sklad se zbira od gotovih odstotkov od producirane premogete in iz tega sklada potem prejemale starovpokojece gotove doklade, katere so jim pa le bora odškodnina za premoženje, katerega so faktično izgubili. Zato je nujna dolžnost vseh merodajnih krogov, da se že vendar enkrat reši ta problem. Bratovska skladnica sama ni kriva na izgubi premoženja starih in aktivnih članov. Vsled devalvacije in sama te rane nikdar ne bo mogla zaceliti. Kakor se je to že zgodilo po drugih državah, tako bomo morali tudi pri nas ozdraviti to krizo in sicer s tem, da bomo potom gotove pridobnine ter potom državne subvencije sanirali pokojninsko blagajno bratovske skladnice.

Iz uradnega poročila je razvidno, da je imela pokojninska blagajna bratovske skladnice leta 1925 približno 4 milijone dinarjev premoženja. Ko pa je 1. jan. 1925. leta stopil v veljavo novi pravilnik o bra-

Kot delavec skozi ameriške avtomobilske tvornice.

Konec.

Stanovskega ponosa se tu ne pozna, na naslove ne da nikdo ničesar, zato pa se spoštuje polni mošnjček. Tako materijalistično je navdahnjena današnja ameriška generacija.

Najslabše gre delavcem, zaposlenim na tekočem transportnem traku. To so neizučeni delavci, katerih dolžnost je samo en prijem, vendar od traku ne smejo, dokler jih ne nadomesti rezervni mož. Transportni tekoči trak si predstavljajte kot tekočo reko z mnogimi dotoki, ali pri tem tako zavito, da se porabi ves obratni prostor. Vedno teče naprej in na obeh straneh stoji delavec, ki izvršujejo mehanično ročne prijeme, brez odmora in počitka, ker vsaka minuta prinese nov material, katerega je neke namestiti. Trak teče vedno po potrebi, ali na tleh, ali v višini človeka, in bi zložen v ravno linijo znašal nekaj kilometrov.

Ko zapusti popolnoma zgotovljeni avto transportni trak, odpelje se takoj na preizkuševališče. Vsaka tovarna ima preizkuševališče, ki je več kvadratnih kilometrov veliko. Vsak nov voz prevozi okoli 50 milj vsakovrtnega lepega in grdega terena, šele potem se pošlje v prodajo, običajno z avtomobilnimi transportnimi ladjami ali tovornimi vlaki. Dnevno gre cele množice, milje dolgih, z avtomobili napoljenih vlakov na vse strani sveta.

Ford ne poseduje samo svojih avto tvornic v Detroitu. V Dearbornu, mestu, ki meji

na Detroit, se nahaja velik laboratorij, tvornica letal, letališče in njegovo posestvo, v sosednjem mestu Fordson pa njegova lastna luka, ležeča na reki Detroit River, zvezni reki med Huron in Erie, iz katerih plovejo ladje skozi Lorenzotok v Atlantik.

Forda se vidi redko. Iz najbližje bližine sem ga videl samo enkrat, — srednjevelik, suh mož z izredno ostrimi potezami v obrazu. Bilo je to ob priliki velike letalske tekme Gordon Benett Balon, ki je imela leta 1928 svoje izhodišče v Dearbornu. Njegov prihod je izzval veliko odobravanje zbranih množic, saj velja Ford kot ena največjih ameriških osebnosti. Njemu gre hvala, da je postal vsakemu Amerikancu avtomobil dosegljiv.

Seveda so temu razvoju pripomogle tudi ogromne ameriške razdalje. Roko v roki z razvojem avtomobilizma je vlada skrbela za dobre ceste. Od vzhoda do zapada, od severa do juga kontinenta so najkrajše ceste. Tudi okrajne in občinske ceste so lepo asfaltirane. V ogromnem cestnem omrežju je vožnja naravnost idealna. Vse ulice so označene s številkami in s karto v roki, ki zavzema vsako številko, se ni bati, da ne bi našel vedno pravo pot. V največje mogoče razdalje pa imaš tudi omnibuse z redno vožnjo, ki pa so 50 odstotkov cenejše od železniskih cen. Pozornosti je treba samo pri prevozu železniskega omrežja, ker tu ni nobenih zatvornic ali sličnih naprav, moraš se čuvati sam.

Ameriške ceste se vzdržujejo iz dohodkov »Gasolin Tac«, ki znaša različno od 1 do 6 Cents za Gallon, cca 5 litrov. V letu 1929 je bilo v prometu okoli 26 milijonov voz, katerih vsak je prevozil cca 6000 milj. Po uradni statistiki »Buro of Public Roads«,

se je v prvem polletju porabilo pet in pol milijard gallonov bencina, kar je vrglo 175 milijard davka. Davek ni visok, ali množine prinašajo prihod.

Za Božič sem vstopil v službo Packard Motor Car Co. v Detroitu, ki izdeluje kvalitativne vozove na isti, preje opisani način. Leta 1929 je obetalo rekordno leto in res se je dognano po uradni statistiki do novembraškega borznega poloma, zgradilo 5 in enčrt milijonov voz, torej 27 odstotkov več, kot prešlo leto v tem času. Samo dva prosta dneva sem imel v tem času, kar je dokaz ogromnega dela.

Vključ sedanjí stagnaciji, ki je nastala vsled hiper-produkcije, pa industrijski magnatje ne počivajo. Vsakoletna razstava v Detroitu v mesecu decembru in januarju privabi obiskovalcev vsega sveta.

Predsednik Packard Motor Car Co., Mr. Macauley je izjavil ob otvoritvi razstave: »Število, z avto prevoženih milj v Združeni državi presega 4000kratno oddaljenost zemlje od Marsa. So ogromne pokrajine, kot n. pr. Kitajska s svojimi 400 milijoni prebivalstva, kjer povprečno potuje vsak človek vse svoje življenje samo 14 milj daleč, ker mu manjajo sredstva kretanja, to so avtomobili. Prodnicijska zmoglost se bo še povečala, ko se nam odpro ti trgi, tako, da ima naša industrija najlepše izgleda za bodočnost.

Iz tega se razvidi, kako velik pomen si prisojajo avtomobili in jasno je, da so si Amerikanci z avtomobilom prisvojili svetovni trg in so na istem nepremagljivi — vse vsled ogromnih — produktivnih sil delavstva, ki vse potrpi in izvrši, samo sebe samega ne zna postaviti!

Vsaka štedljiva gospodinja zahteva danes izrecno našo

KOLINSKO CIKORIJO

ker je zelo okusna in redilna!

toviskih skladnicah, kateri je prinesel zadovoljivo izpremembo v pokojninskem zavarovanju v obliki 80 odstotnega pokojninskega kategorijskega zasluga s 30 leti službene dobe in upravičenost brez zdravniškega dokaza. Ni pa bilo zadostno poskrbljeno za finančna sredstva, ki bi bila življenska podlaga gori navedenim določbam. In s tem je pokojninska blagajna bratovske skladnice zašla drugič v finančne težkoče. Predvideni 5 odstotni prispevki bi zadostovali le, ako bi se zavarovanje šele pričelo, ali pa, ako bi ne bilo izgube na že omenjeni devalvaciji. Ker s tem ni bila dana v prispevkih realna podlaga, je, kakor že rečeno, zašla pokojninska blagajna bratovske skladnice v finančne težkoče že po treh letih, tako, da je nastal primanjkljaj v decembru 1927 že za okroglo 200.000 Din napram prispevkom in to mesečno. Zato se je s takratnim odlokom g. ministra za šume in rude začelo začasno postopanje po členu 119 na vidiku bodoče uredbe tako, da se je zvišal prispevek od 5 na 7% in službena leta so se spremenila od 30 na 40 let članske dobe ter zdravniškim dokazom onemoglosti. To postopanje si je moral glavni upravni odbor osvojiti; ako bi tega ne bil storil, bi pokojninska blagajna v letu 1931 ali pa že v tekočem letu ne imela niti pare rezerve v blagajni. Povdariti pa moram, da je bil to le začasni lek ter da bomo, kakor je že rečeno, morali vsi gledati na to, da se to čimprej korenito ozdravi. Da v tem letu ponovno prihajamo v finančne težkoče, bi kot prvi vzrok navedel krizo na produktivnem polju, tako pri premoži kakor po plavžarskih industrijah. Vsled tega so se izvršile mnoge redukcije, katere so na eni strani zmanjšale število članstva za približno 2000 ali še več, kar pomeni manjše dohodke v pokojninsko blagajno, na drugi strani pa je bilo baš vsled te krize mnogo članov vpokojenih, ki bi morda drugače še ne bi bili, in s tem izdatki daleč presegajo nad dohodki, kakor natančno kaže tabela. In baš tu se vidi, kako prav je ravnala delavska delegacija in kako do izraza bi baš tu prišla izjava, ki smo jo iznesli delavski zastopniki že na zadnji glavni skupščini meseca aprila t. l. v Ljubljani, kjer smo jasno zahtevali, da naj krije deficit tudi v pokojninski blagajni vsaka bratovska skladnica sama, kakor ga mora v bolniški. Ta resolucija je bila žal z večinskimi glasom odklonjena, vendar bodo uvideli gospodje, da bodo morali tudi po tej poti iti, ako bodo hoteli res sanirati pokojninsko blagajno in jo postaviti na trda tla. Iz navedenega kakor iz tabele bo vsakemu jasno, kako resnično mizerno stojimo v pokojninski blagajni in raz-

zumel bo skrb ter upravičeno bojažen tako aktivnih članov kot vpokojencev, da ne zgubijo še to mrvice starostnega zavarovanja, ki pa je navsezadnje vendar le njihov težko prislužen denar.

Ker sem že enkrat omenil tudi krizo v pokojninskem skladu za rudarje, končno še par besedi tudi o tem. Kakor sem že naglasil, se nahaja tudi ta sklad v težkih finančnih težkočah. Ureja se ta sklad tako: Predvideni prispevek od premoga se rabi za redne doklade starovpokojecev, dokladancev, ostanek prispevka se porabi 50% za periodične podpore, 25% za bolniške podpore, ostanek 25% pa za rezervo ali za zbiranje kapitala. Ne morem pa iti preko dejstva, da bodo vsled premogokopne krize tudi dokladanci občutno prikrajšani, ker ne bodo mogli dobivati izvanrednih periodičnih podpor. To pa vsled tega, ker redni prispevek od premoga ne krije izdatkov doklad dokladancev, pokojninskega sklada za rudarje. Že zadnja periodična podpora je bila izdana iz bolniškega sklada, tako da je tudi ta fond popolnoma izčrpan. To so posledice krize, katero pa na žalost najbolj občutijo najbolj podpore potrebni. Zato pa moramo ponovno opozoriti merodajne faktorje, naj se zdramijo in naj se sanacija pokojninskega zavarovanja res že tudi izvede. Možnost tega je le na ta način, da država po zgledu drugih držav, katere so to že davno izvedle, s primerno subvencijo sanira pokojninsko blagajno, na drugi strani pa uvidevnost in dobra volja gospodarskih krogov, kateri imajo v svojem področju bratovske skladnice, da razumejo pametne predloge delavskih zastopnikov in jim skušajo priti nasproti, ker je čisto naravno, da delavec, ki bo ob primerni plači trdo delal ter ga poleg tega še ne bo mučila skrb za starost, katera bi mu bila s tem osigurana, bo gotovo še krepkeje zavihtil svoje pesti, vendar le v dobro teh krogov in uspeh gotovo ne bo izostal.

To je prilično jasna slika današnje pokojninske blagajne bratovske skladnice, kateri pa mi delavci sami ne moremo nič pomagati, ker smo že itak dali vse. Povdarjam ponovno, da je prva dolžnost države, da kot glavni dedič vseh dobrin razpadle države prevzame tudi to breme, na drugi strani pa krogov, kateri imajo rudarsko in plavžarsko delavstvo, da tudi pripomorejo k ozdravljenju tega nad vse važnega socialnega zavarovanja. To naj bo apel na naslovne kroge, kateri naj pokažejo vso resno in dobro voljo pomagati onim, ki so, ne po lastni krivdi, skoraj da izgubili vse in sedaj zanje izmозgani prosto, skoraj da se človeku zdi, miloščino, ko tirjaše vendar svoje. Blaž Kemperle.

Tabela I.

Stalež aktivnih članov staro- in novovpokojecev.

Konec leta	1925	1926	1927	1928	1929
Aktivni člani	16.666	14.420	13.890	14.306	15.587
Starovpokojeenci	1.424	1.354	1.256	1.194	1.226
Vdove	1.379	1.316	1.253	1.233	1.194
Sirote	897	645	888	453	343
Sorodniki	—	98	82	68	63
Novovpokojeenci	213	756	971	1.080	1.144
Vdove	60	109	159	214	282
Sirote	100	182	247	365	339
Sorodniki	11	14	22	31	46

Tabela II.

Stanje dohodkov, izdatkov in premoženja Pokojninske blagajne.

Konec leta	1925	1926	1927	1928	1929
Dohodki	8.251.474	7.833.405	7.574.851	9.909.256	11.461.173
Izdatki	1.805.965	7.472.827	8.324.889	8.300.412	8.864.861
Prebitek	6.445.509	360.779	—	1.608.843	2.546.911
Primanjkljaj	—	—	750.088	—	—
Premoženje	10.526.558	—	10.137.313	11.746.156	14.343.068

Tabela III.

Mesečno poročilo o staležu članstva, vpokojencih ter dohodkih in izdatkih od 1. I. do 1. VII. 1930.

Konec meseca	januar	febr.	marec	april	maj	juni
Aktivni člani	15.593	15.187	14.298	14.003	13.746	13.449
Starovpokojeenci	1.116	1.112	1.107	1.104	1.098	1.092
Vdove	1.185	1.185	1.182	1.179	1.179	1.069
Sirote	404	409	405	380	380	371
Sorodniki	—	—	—	—	—	—
Novovpokojeenci	1.186	1.152	1.172	1.196	1.200	1.280
Vdove	278	286	288	288	288	289
Sirote	379	388	396	392	394	400
Sorodniki	1	1	1	2	2	2
Predvideni prispevek	894.004	891.622	866.095	858.636	832.675	816.446
Tekoči skupni izdatki	756.288	769.696	796.379	829.732	833.419	885.969
Višje	137.716	121.926	69.216	28.904	—	—
Manje	—	—	—	—	744	69.523

STROKOVNI VESTNIK.

Store. Podpisani se najiskreneje zahvaljujem vsem sodrugom in darovalcem v železarni v Štorah za podporno pomoč za časa moje bolezni v znesku 197 Din.

Kožuž Karol, železarna, Štore.

Zborovanje kovinarjev za Jesenice, Javornik in Dobravo!

V ponedeljek, dne 27. oktobra 1930 ob 7. uri zvečer se vrši v Delavskem domu na Savi zborovanje, na katerem bo poročal sodrug dr. Živko Topalovič iz Beograda. Vsi delaprosti sodrugi, udeležite se tega zborovanja točno in zanesljivo. Pripeljite vsi vse svoje žene seboj. Upravni odbor.

Kovinarjem na Jesenicah, Javorniku in Dobravi!

Obdržite mirno kri, stisnite zobe, v vrste vsi, ki še niste organizirani. Nihče naj ne omahuje, racionalizacija gre svojo pot, mi moramo pa svojo pot v organizaciji. Za več dela bomo zahtevali več plače. Motijo se gospodje v svojem navajanju. Mi vemo, zakaj beži kapital iz Avstrije in Nemčije k nam. Motijo se pa gospodje, ako mislijo, da je Jugoslavija za njih teren, kjer se brez mej eksploatira delavstvo. Delavci, ki stojite še vedno izven organizacije, razumite vendar, da ta boj z delodajalcem ne bo tako težak, kadar se še vi ostali opredelite v vrste organiziranih. Razumite vendar za vruga, da nam gre za kožo. Organizirano delavstvo in to kompaktno organizirano je edino v stani dokazati gospodi, da je ob solidarnosti organiziranega delavstva meja njihove nebrzdane pohotnosti izkoriščanja. So stvari, o katerih danes ne bomo razpravljali, vedite, pa delavci, da je vsak dan jasnejše pri nas, da bo borba nastala, ker jo gospoda komaj vidno ustvarja. Mi že v naprej odklanjamo vsako odgovornost za posledice, isto pa tudi za vsakogar, ki je izven organizacije. Kdor bo na sredi tega boja, bo pomečkan. Ven iz gostiln, k družini domov in vsak misli na obrambo, ker gospoda vsak dan bolj pritiska, zatorej budno vsi na stražo in počakajmo v pripravljenosti, kaj se razvije iz vsega tega.

Upravni odbor Sekcije težke žel. ind. Jesenice.

RUDARJI.

Položaj rudarjev se poslabšuje.

V začetku meseca februarja t. l. je nastala kriza v premogovni industriji Dravske banovine, vsled katere je bilo posebno prizadeto delavstvo Trboveljske premogokopne družbe, poostrena vsled spora za premogovne cene med lastniki rudnikov in ministrstvom prometa, je prešla tudi na rudnike za rudo. Veliki svinčeni rudniki v mežiški dolini so, čeprav z zmanjšanim številom zaposlenega delavstva, vendar do sedaj še polno obratovali. Istotako je s svinčnim rudnikom v Siterjevici.

V zadnjem času pa smo dobili poročilo, da bo siterjevski rudnik odpustil 100 delavcev: družba svinčeni rudnikov v Mežici je poleg uvedbe 5 dnevnega delovnega tedna tudi sklenila odpustiti večje število delavstva. Vse to vrši družba z motivacijo, da so cene svinca tako padle, da absolutno ni več konkurenčno zmožna. Istotako je pri Trboveljski družbi. Delavstvo še vedno dela po 4 šilhte tedensko. Zaloge premoga so polne. Vsa ostala industrija je v zastoji. Premog ne gre v denar. Delavstvo in družba vidi rešitev samo v hudi zimi.

Takšno stanje je trenutno v rudarski industriji pri nas. Ali kako rešiti ali vsaj deloma omiliti bedo prizadetega delavstva, to je drugo vprašanje. Vse, kar se je še dosedaj v tem oziru ukrenilo, je bilo to, da se je v prvi vrsti reduciralo, in se še, bolj kmečke delavce in pa samske. Češ, ti se bodo že doma preživeli. Deloma je to res in zopet ni. Zakaj vedeti moramo, da naš kmet na deželi ne spada med takozvane »gruntarje«, temveč povečini med »bajtarje«. No, zaenkrat se njih eksistenčno vprašanje rešuje tako. Zakaj, kako se bo doma preživljal, s tem se še naša visoka javnost ne peča.

Drugi del, to je poklicno delavstvo, kar ga je odveč, se starejši iznemogli del upokojava: zato so pa tudi pokojninske blagajne pred polomom. No in samci, ti pa gredo lahko s trebuhom za kruhom po svetu. Do te meje se danes rešuje ta kriza, to je z redukcijo delavstva. Ali sedaj nastane vprašanje, kaj je z onim delavstvom, ki še ostane zaposleno? Če bi bilo ono polno zaposleno in imelo primerno plačo, no, potem bi bilo vse v redu. Ali to ni slučaj.

Mi smo ugotovili, da je pri Trboveljski družbi bilo dosedaj v tem letu 68 zgubljenih šihov in da se dela še nadalje tako. Ako vzamemo temeljno plačo rudarja Din 40.— dnevno in pomnožimo z izgubo 68, potem dobimo vsoto zgube na zaslužku dosedaj Din 2700.—. To je več kot dvomesečna plača, ki znaša povprečno pri 6300 zaposlenih 17.136.000. To je samo pri Trboveljski družbi; a kje so pa sedaj drugi rudniki? Ako sedaj vzamemo to ogromno zgubo na zaslužku in pri tem še razmeroma nizke plače delavstva, potem si mora vsak lajk dati dopovedati, da se nahaja

naše rudarsko delavstvo naravnost v obupnem gospodarskem položaju.

Gospodje trde: vsled tega in tega smo primorani reducirati toliko in toliko ljudi. A tega pa ne povedo, koliko so oni zaslužili v letih dobre konjunkturi in kaj je zopet delavstvo zaslužilo? Pa tudi tega ne povedo, koliko so z mehanizacijo obratov in priganjaškim sistemom sprešli več storitve od delavca. Oni tega ne povedo. Zato jim pa mi povemo, da glavni vzrok krize, ki jo občuti samo delavstvo, je iskati v napačno dovršeni racionalizaciji dela, ki je njim prinesla ogromne dobičke, a delavstvu pa redukcije in izgubo zaslužka. Zato so pa oni danes najmanj opravičeni, da vpijejo o krizi.

Rudarji TPD vložili spomenico za nabavni prispevek.

Dolgotrajno praznovanje rudarjev Trboveljske premogokopne družbe je iste privedlo v tako neznosen gospodarski položaj, da si sploh najpotrebnejšega ne morejo več nabaviti.

Vsled tega dejstva so zaprosili Zvezo rudarjev, da naj bi se pri družbi posredovalo za izplačilo enkratnega nabavnega prispevka. Tozadevno se je na inicijativo Zveze rudarjev vršila dne 5. oktobra v Trbovljah konferenca vseh rudarskih zastopnikov, katera je sprejela spodaj navedeno spomenico ter isto predložila družbi dne 11. oktobra. Spomenica iste vsebine se je vložila tudi za delavstvo podjetja Đukić.

Upamo, da bo vodstvo TPD upoštevalo bedni položaj svojih rudarjev ter ustreglo njih prošnji.

Spomenica Trboveljski premog. družbi v Ljubljani.

Zastopniki rudarskega delavstva zaposleni pri zgoraj imenovani družbi, so na prošnjo istega sklenili na svoji skupni konferenci, katera se je vršila dne 5. okt. t. l., predložiti, spošt. naslovu prošnje sledeče vsebine:

Poverjenikom „Cankarjeve družbe“.

V kratkem se bodo začele razpošiljati knjige Cankarjeve družbe.

Vsakemu poverjeniku bomo za člane, ki jih je nabral, poslali knjige skupno. Poleg bo priložen seznam njegovih članov in bloki za nabiranje članov.

Pri razdelitvi knjig poberite že obenem članarino za prihodnje leto. Če člane navadite, da bodo pri prejemu knjig plačali članarino kar za prihodnje leto, je prihranjenega mnogo dela in tudi članstvo se poveča. Letošnje knjige so lep dokaz, da se izplača biti član »Cankarjeve družbe« in da se članarina 20 Din bogato obrestuje.

Vsak član ima pri prejemu knjig plačati stroške, ki so nastali pri pošiljavi knjig. Koliko, Vam bo sporočeno obenem s prejemom knjig. Poverjenik, ki pa pride sam po knjige, pobere samo stroške, ki jih je imel s prepeljavo ali prenosom knjig.

Poverjeniki, zasučite rokave in naj pri razdajanju knjig vsak, ki prejme knjige, že t a k o j plača za prihodnje leto. Če ni drugače, vsaj prvi obrok naj plača.

Pokažimo, hlapci Jernej, da smo silni in močni.

ODBOR
Cankarjeve družbe.

Delavski žepni koledar za leto 1931 je izšel.

Bogat po vsebini, z beležkami za vsak dan, lepo vezan in s svinčnikom, stane izvod samo Din 10.— Zaupnikom, ki so ga naročili, se je začel razpošiljati.

Obstoječa kriza v oddaji premoga imenovane družbe je povzročila med prizadeti rudarji tudi ogromno zgubo na zaslužku vsled praznovanja šhtov. Ta izguba je tako velika, da večina rudarjev, posebno onih z večjimi družinami, niti za najpotrebnejšo nabavo hrane ne zasluži, da ne govorimo o kritju potrebe obleke in obutve. Zima se bliža, a mnogo je družinskih očetov, ki imajo šoloobvezne otroke, pa jim ne morejo nabaviti potrebne obleke in obutve.

Vsled zgoraj navedenega prosimo sp. naslov, da blagovolji uvideti upravičenost te prošnje s tem, da dovoli izplačati prizadetemu delavstvu enkratni nabavni prispevek v višini lanskega.

SPLOŠNA DELAVSKA ZVEZA.

Iz Mojstrane.

Ustavitel obratovanja tovarne cementa v Mojstrani. — Okrog 140 delavcev bo ob zaslužku.

Ravnateljstvo tovarne je obvestilo zaupnike in strokovno organizacijo, da je upravni svet cementarne sklenil, da se obratovanje s 1. decembrom t. l. ustavi in da se do 1. aprila prihodnjega leta ne misli pričeti z obratovanjem, ker je izgotovljenega cementa na zalogi toliko, da bo za ves ta čas zadoščal.

Delavstva se loteva razburjenje in obup. Kam in kje najti zaslužka sedaj na zimo, kako preživeti svoje družine? Nadejati se je, da bo vodstvo podjetja vsaj pri delih, ki so v tovarni neizogibna, obdržalo najpotrebnejše delavce. O stvari bomo naknadno poročali.

Občni zbor podružnice v Medvodah.

V nedeljo 19. t. m. se je vršil redni letni občni zbor naše strokovne organizacije. Odbor je podal lepa in izčrpna poročila o delovanju v pretečenem poslovnem letu, iz poročil je bilo razvidno, da je odbor kakor članstvo vršilo svojo nalogo tako za izboljšanje delovnih razmer kakor za povzdig organizacije. Članstvo organizacije je v preteklem letu porastlo za 80 odstotkov. Po poročilih je bila izrečena odobru polhvala in zaupnica in se je v odbor ponovno izvolilo dosedanje sodruge. — Tajnik saveza, Jakomin, je pred zaključkom občnega zbora orisal v lepih besedah sedanje razmere delavstva in pozval članstvo, naj tudi v bodoče dela v organizaciji s tako vnemo kakor doslej, na kar je predsednik zaključil lepo uspehi občni zbor.

Papirniški delavci v Ceršaku.

Pripravljalni odbor za ustanovitev podružnice Splošne delavske zveze Jugoslavije v Ceršaku obvešča vse članstvo, ki je pristopilo, da se vrši ustanovni občni zbor v nedeljo, dne 26. t. m. ob 3. uri popoldne v Ceršaku v prostorih pekovskega mojstra g. Weingerla. — Na občnem zboru poroča tajnik saveza iz Ljubljane, s. Jakomin. — Vabimo vse delavstvo, da se zbora udeleži polnoštevilno. — Pripravljalni odbor.

Ruše.

Občni zbor podružnice SDZJ v Rušah se vrši v soboto, 25. t. m. ob 6. uri zvečer v gostilni Magdič v Rušah. K obilni udeležbi vabi odbor.

ŽIVILCI.

Peki — Celje.

Preteklo nedeljo se je vršil v Celju po letošnjem občnem zboru prvi članski sestanek, ki je bil popolnoma zadovoljivo obiskan. Ob tej priliki moramo pripomniti, da se je zadnje čase začelo med nekaterimi ljudmi, ki tudi sebe štejejo med pekovske pomočnike, prakticirati nekakšno intrigiranje in radi tega se vrši primerna kontrola na članskih sestankih, kateri so res dosledno članski.

Na sestanku se je poročalo o vsebini spomenice, katera je bila poslana na kr. bansko upravo, ki pa za nas ni nič novega;

ker to, kar se zahteva v spomenici, je že stara stvar, katera je že celo bila vsaj delno izdana kot naredba od bana, vendar ni imela nikakega uspeha, ker so si vsi gg. mojstri s to naredbo podkurili peč.

Zahteva se samo, da se izvaja to, kar je že na papirju in sicer brez izjeme in pod strogo kaznijo. Kajti do sedaj ni pokazala niti inšpekcija dela, niti pristojne druge oblasti, nikake dobre volje, da se nerednosti mojstrov kaznujejo, nasprotno pa dopuščajo, da delajo mojstri s pomočniki kakor se jim poljubi.

Radi tega je zadnji čas, da se tudi pekovski pomočniki prebude iz svoje nezavednosti, ter se vsi do zadnjega združijo v strokovni organizaciji, ki jim je edina mati skrbnica, ker samo ona jim more priboriti po merilu svoje moči vsaj nekaj teh dobrot, o katerih se jim danes samo še sanja.

Članski sestanek se je završil pod geslom: *Vztrajati in boriti se za boljše dni, vedno naprej in navzgor, nikdar pa ne nazaj in ne popustiti to, kar smo si priborili.*

Peki — Ljubljana.

Prosimo vse sodruge, kateri so zastali na članarini, da jo že v svojem lastnem interesu poravnajo. Poleg tega pa tudi vemo, da, kdor enkrat zastane pri plačevanju, mu je to težko nadoknaditi, in na vse zadnje, ko pride potreba, se izkaže, da sploh ni več uravnilo na nikako podporo. Da se vsakdo izogne takim neljubim presenečenjem in ker se povsod mora držati red in disciplina, torej tudi v organizaciji, svetujemo vsakomur, da mu naj bo redno plačevanje prva dolžnost!

Peki — Ljubljana.

Podružnica pekov v Ljubljani je pridelala dne 4. oktobra »vinsko trgatavo«. Finančni uspeh je bil dosežen in s tem podana možnost, da se razvije pevski odsek pekov. Kakor pa vidimo, ni pravega razumevanja za kulturno delo med pekovski pomočniki v Ljubljani, osobito v primeri z drugimi strokovnimi organizacijami, ki imajo take in slične kulturne odseke. V veliki meri je kriv temu mrtvilo mladi naraščaj med pekovskimi pomočniki samimi, ker od starejših se pač ne more zahtevati oz. pričakovati, da bi se posvetili petju. Med mladimi pa je interes osredotočen v prvi vrsti na lokalne zabave, od katerih pač nima nikakega dobička niti korist, ne razume pa, da si s petjem ali kakršnimkoli kulturnim delom širi obzorje in duševno polje, niti nima najmanjše volje, da bi žrtvoval vsaj majhen del svoje moči za svojo lastno izobrazbo. Pa ne samo pri pekih, tudi od druge strani se sliši in v pesem je povsod ista. Vsakdo, kdor ima vpogled v delavske vrste, se čudi in ne more uganiti niti dognati vzroka, zakaj se med delavstvom ne more vzbuditi veselje do petja itd. To je za sedaj problem zase, ki ga ni mogoče rešiti v enem dnevu. Vendar s časom in z vzgajanjem bi se dalo tudi to vrzel zamašiti.

Potrebno bi bilo temejito delati in graditi, če pa ni niti delavcev niti inženjerjev, pa je še to nemogoče; v takem slučaju je najbolje, da se pusti stvar na miru, dokler se ne vzbudi pri ljudeh samih želja, da bi skušali nekaj osnovati s svojim sodelovanjem.

Tudi pri pekih v Ljubljani je slična zadeva in ako se zanimanje za petje ne bo stabiliziralo, je prav gotovo, da bo tudi ta zbor zaspal v največjem miru. Tako diagnoza! Radi tega pa še ni rečeno, da mora res tako biti in mi vsi vemo, da pevci-pekti v Mariboru ne delajo čudežev in vendar so se sijajno odrezali v Ormožu. Zakaj???

Odgovor si naj da vsak sam, saj zato ni treba nič ugibati.

Se je čas, da se popravi, kar se je sedaj zamudilo: zato na naj velja: »Naprej po začrtani poti do cilja!« Vsi pevci pa z veseljem in požrtvovanjem na delo, saj dela je dovolj.

Organizacija in podpore.

Vedno in vedno se dogaja, malone slehri dan, da prihajajo na tajništvo živilcev brezposelnih in prosijo podporo, nekateri pa kar zahtevajo.

Na vprašanje, ali je organiziran, pomoli zamazano in razcefrano knjižico, v kateri pa sta včasih tudi samo ena ali dve znamkice. Mrsikdo pa celo ni imel niti te, ter se je skliceval, da je bil svojčas vedno agilen član itd.

Višek vsega pa je to, da takšen brezposlen bivši član, ali pa tudi, če je še član, mora vedeti, kaj pravijo pravila. Poleg tega je pa že brez posla več kakor eno leto, a ima plačanih samo par prispevkov; torej, takšen si izbira službe in celo hoče

predpisovati, kakšno službo mu sme organizacija preskrbeti, ozir. kakšno hoče imeti. To pač presega že vse meje in takšen človek ne zasluži drugega, kakor da se ga prava lepo podučijo; ako pa ima trdo glavo, se mu pa pokaže vrata.

Značilno je že to, da je nekdo rekel, da je bil eno leto brez dela, kar pa je gotovo ali laž, ali pa je tako slab delavec, da ga nikdo ne mara in se ga je vsakdo branil sprejeti na delo.

Kdor ima voljo za delo in ako je pošten in dober delavec, ne bo dolgo na cesti. Vsekakor pa, ako po tolikem času dobi nakazano službo in ako je tudi malo zaslužka, mora sprejeti, ker je pač bolje nekaj kakor nič. So pa, kot je že zgoraj omenjeno, tudi taki ljudje, ki hočejo malo dela in veliko plačilo.

Sodrug! Vsakomur naj bo jasno, da je nemogoče fabricirati službe na debelo po mili volji in je celo to miloščina, kar je sedaj mogoče dobiti. Krivdo nosimo sami, to moramo kar odkrito povedati. Kajti mojstri se branijo pomočnikov, ki jih priporočamo mi. Izkazalo se je, da so pomočniki, ki smo jim preskrbeli delo, čez teden ali dva prišli nazaj, češ, je preveč dela, slaba hrana, siten mojster itd., in to so si mojstri zapomnili; posledice čutimo pa mi.

Radi tega je treba postopati in nastopati popolnoma drugače in naj se preje obvesti oz. posvetuje s svojo strokovno organizacijo, nikakor pa ne zapuščati službe in stavljanje pogoje mojstru brez vednosti svoje strokovne organizacije. To spada v področje organizacije in ne posameznika.

Mariborski peki v Ormožu.

Pevski odsek pekov je priredil v soboto, dne 4. oktobra v dvorani gostilne Skorčič pevski večer. Bila je nekaka poskusna za deželo, kjer vlada po navadi antipatija napram delavskim pevskim zborom. Vendar je pevski koncert potekel v splošno začudenje nad vsakim pričakovanjem sijajno, kajti dvorana, za podeželske razmere zelo obširna, je bila natlačeno polna občinstva. Bil pa je spored pesmi skrbno pripravljen in naštudiran.

Pelo se je dvanajst pesmi, med temi nekaj narodnih, dva delavska zbora (Ob zori in Slava delavstvu), ostali program pa so tvorile umetne pesmi. Gotovo je mesto Ormož prvič slišalo proletarske pesmi, ki pa so tudi vzbujale posebno pozornost ter žele obilo pohvale. Med vsemi sta najbolj ugajala zbora »Cigani«, hrvatska narodna in »Mornar«, ki ju je pevski zbor moral ponoviti.

V splošnem je vladalo prepričanje, da je pevski zbor pekov v Ormožu dosegel popoln moralen uspeh, ki bo ormožancem in pevcem ostal še dolgo v prijetnem spominu. Omeniti je še treba vzorno disciplino med sodrugji pevci, ki je vladala vse do konca sporeda.

Tako je tudi prav, proletarec-pevec. Ti si tisti, ki orješ ledino kulture pri ljudstvu, zato bo pa to tudi bodočnost tvoja! R.

OBLAČILNI DELAVCI.

Položaj oblačilne industrije v Nemčiji.

Kakor pri nas in po drugih državah, tako vpijejo tudi v Nemčiji o gospodarski krizi. Poročilo, katero je izdala Zveza delniških družb, pa pravi ravno nasprotno. Poročilo pravi tudi za 13 delniških družb oblačilne industrije (konfekcije), katere imajo skupno 47.1 milijonov mark kapitala, v našem denarju 635.85 milijonov dinarjev. Te družbe so izplačale 3.8 milijonov mark dividend za leto 1929, kar znese 8.21 odstotkov. Te družbe so vedno kričale o slabi konjunkturi in da ne zmorejo tako visokih plač. Poročilo o letnem uspehu pa ta kričanja zanikajo. Krizo so imeli le krojaški pomočniki, kateri so bili vsled racionalizacije v veliki brezposelnosti. Tehnika napreduje in zahteva žrtve. Pomoč je le v močni delavski strokovni organizaciji.

Brezposelnost v Nemčiji.

Poročilo za avgust pravi, da je bilo v celi Nemčiji pri moških in damskih krojačih 43.2% krojačev in 39.3% šivilj brezposelnih. Deloma zaposlenih je bilo krojačev 17.2 in šivilj 21%. Polno zaposlenih je bilo krojačev le 39.6% in šivilj 39.7%.

Zopetne zmage damske konfekcijske organizacije v Zedinjenih državah Amerike.

Organizacija damskih konfekcijskih delavcev Amerike je zadnjih 13 mesecev vodila več velikih bojev v raznih mestih, katera so se vsa končala z uspehom. Tem zmagam se je priključila zopet ena. V Baltimore, kjer se je vršila petdnevna stavka v damski konfekciji pri 24 tvrdkah, so se iste udale in sklenile z organizacijo pogodbo, v kateri v prvi vrsti priznavajo organizacijo, nadalje vpeljavajo 40 urnega tednika, razsodiščno komisijo itd.

Razno.

Pravkar je izšla strokovna internacionala v Amsterdamu »VI. letnik 1930« (VI. Jahrbuch 1930). — VI. letnik 1930 vsebuje pregled delavskega strokovnega gibanja po celem svetu in to po vseh sindikalnih orientacijah, po profesionalnem grupiranju in po posameznih strokovnih internacionalah in katere strokovne centre so jim priključene. Statističen material je bogat in opremljen s potrebnimi pojasnili. — Cena je Din 45.—. Dobiva se edino pri »Naši Snagi«, jugoslovenski socialistični založb. zadrugi, Zagreb, Ilica 55-I. Denar se mora poslati naprej. — To knjigo priporočamo vsem strokovnim funkcionarjem in zaupnikom, ki znajo nemški jezik, da si jo naroče.

Naloga -- Uganka

Teo-Max-Zacharias-Erich

Tukaj navedene besede morajo biti postavljene tako, da začetne črke, ako se čitajo od zgoraj doli, pomenijo besedo METZ. Za pravilno rešitev naloge so razpisani sledeči dobitki:

1. dobitek, 2000.— nemških mark v gotovini;
2. dobitek, 1200.— nemških mark v gotovini;
3. dobitek, jedilnica;
4. dobitek, spalnica;
5. dobitek, kuhinjska oprava;
- 6.—8. dobitek, 3 fotografski aparati;
- 9.—12. dobitek, 4 kolesa za moške in ženske;
- 13.—22. dobitek, 10 radio-aparatur (3-elektronski);
- 23.—32. dobitek, 10 zlatih polnilnih peres;
- 33.—50. dobitek, 18 žepnih ur za dame in gospode;
- 51.—80. dobitek, 30 fotografskih aparatov in cela vrsta drugih daril v la. izdelavi.

Vsak, kdor pošlje pravilno rešitev, dobi enega od tukaj navedenih dobitkov. Vsi dobitki, ki so določeni za razdelitev, so novi, naravnost iz tovarne.

Razdelitev daril bomo vršili sami, glavni dobitki pa se bodo delili pod nadzorstvom tukajšnjega notarja. Majhne razpošiljalne stroške nosi udeleženec sam. Rešitev morate poslati takoj v pravilno frankiranem pismu, ne nosite pa s tem nobenih obveznosti.

Pišite še danes na:

Westdeutsches Exporthaus, Eisemroth
(Dillkreis) Deutschland.

Sem posestnik,

34 let star, kristjan. Poleg izvrstnega gospodarstva imam lepo urejeno hišo. Iščem zvesto soprogo, dobro gospodinjno. Radi svojih izvrstnih materijelnih prilik ne gledam pri iskanju soproge na doto, nego na lastnosti. Odgovore s polnim naslovom pod šifro »Sigurna bodočnost« prosim na upravo »Delavca«.

Premog, drva

najbolj po ceni dobite pri družbi

ILIRIJA

Ljubljana, Dunajska cesta 46, telefon 228

„Adria“

prašek za pecivo „Pekin“

„Adria“

vanilin sladkor

„Pekin“

rumenilo (jajčni nadomestek)

Vporaben za vsak recept!